

KNR's programetik

KNRs programetik - retningslinier for programetik og god presseskik

Det er grundlæggende, at KNR som led i sin public service forpligtelse tager et afgørende hensyn, der underbygger ytrings- og informationsfriheden. Og det sker ud fra lovsikrede gældende regler om den enkeltes ret til privatliv og samfundets behov for offentligheds og afdækning af emner med offentlig interesse. KNR vil derfor altid foretage en afvejning af forholdet til den enkelte overfor samfundets behov.

I den forbindelse påser KNR, at der ikke sendes programmer, som i alvorlig grad kan skade mindreåriges fysiske, psykiske og moralske udvikling, herunder navnlig programmer, som indeholder pornografi eller umotiveret vold.

Nedenstående program- og presseetiske emner er at betragte som retningslinier for det redaktionelle daglige arbejde på KNR:

Aftaler med medvirkende

Ved medvirkende forstås personer, der deltager i et program og ikke blot er til stede og afbildes.

KNR lægger vægt på, at medvirkende i KNR-programmer er helt klar over på hvilke præmisser, de deltager i en program-sammenhæng. Det er KNR-medarbejderens opgave at sørge for, at forudsætningerne er forstået.

Den konkrete aftales form og indhold er naturligvis betinget af et programs karakter og den deltagendes rutine i omgangen med massemediet. Det er altid KNRs opgave at vurdere konsekvensen af de programmer, som vi sender i luften. Og her gælder det især kontakten med den medvirkende, som ikke kan forventes at være i stand til at overskue virkningen af sine udtalelser.

I forbindelse med indslag, hvor der medvirker børn og unge, skal KNR være særligt opmærksomme. Og omhandler et interview et emne af følsom karakter, må der indhentes samtykke hos forældre/værge inden optagelse. Programmedarbejderen skal også, hvis der under en optagelse med et barn fremkommer særlige oplysninger vurdere, hvorvidt der bør indhentes

samtykke efter optagelsen. Samme etiske programovervejelse gør sig gældende, når der i KNR medvirker mennesker, som er svage eller særligt udsatte.

Medvirkende i KNR-programmer har krav på at få oplyst emnet for et program, og den sammenhæng, hvori de indgår. I særlige tilfælde, f.eks. hvor hensynet til afsløring af kritisable forhold af offentlig interesse taler herfor, kan dette princip dog fraviges.

KNR benytter sig kun af anonyme medvirkende, når helt særlige kildehensyn taler for det. Det kan for eksempel være hensynet til en medvirkendes liv, sikkerhed og velfærd. Sker dette skal redaktionen kende den anonyme persons identitet, og nærmeste chef skal i hvert enkelt tilfælde give tilladelse til anonymiteten. Når disse regler overholdes, kan den medvirkende ikke tilbagekalde sin medvirken i et program efter endt optagelse.

Brug af skjult kamera og mikrofon

KNRs medarbejdere må kun benytte sig af skjult kamera og mikrofon, når:

- historien tjener almen interesse, der klart overstiger hensynet til den eller de personer, der optages med skjult mikrofon eller kamera – eller
- hvis den fornødne journalistiske dokumentation ikke kan skaffes på anden vis.
- Også her gælder det, at nærmeste chef i hvert enkelt tilfælde skal give forudgående tilladelse til optagelse. Chefen skal ligeledes efterfølgende godkende den måde, hvorpå skjulte optagelser indgår i en udsendelse.
- Brug af skjulte optagelser skal som det klare udgangspunkt først ske, når der er indhentet samtykke fra de medvirkende efter optagelserne.
- I al sin programvirksomhed skal KNR beskytte det enkelte individ med urimelig behandling. Derfor kan sløring af billede og lyd under særlige forhold også komme på tale. Optagelse af telefonsamtaler bør kun udsendes i overensstemmelse med retningslinjerne for skjulte optagelser. En optagelse, der oprindeligt er tænkt som research betragtes ikke som skjult mikrofon.

Arkiv-lyd/billeder

Ofte vil det fremgå af KNRs arkiv-lyd/billeder, at der er tale om optagelser af ældre dato. Men især ved nyhedsdækning kan der opstå tvivl om, hvorvidt der er tale om arkivoptagelser. For at undgå misforståelser bør det som hovedregel anføres på skærmen, når der er tale om arkiv-lyd/billeder. Der skal samtidig udvises særlig agtpågivenhed, når der benyttes arkivmateriale til illustration af noget andet, end det oprindeligt blev produceret til.

Der skal iagttages særlig opmærksomhed ved følsomme emner – eksempelvis mennesker, der engang har medvirket som alkoholikere, narkomaner eller syge. Denne gruppe mennesker er muligvis kommet videre i deres liv og ønsker ikke at blive gengivet i gamle optagelser.

Genudsendelser

Ved genudsendelser bør følgende overvejes:

- a) indeholder udsendelsen oplysninger eller emner, der er særligt følsomme, og som kan give anledning til særlige overvejelser og hensyn?
- b) Sker genudsendelsen i en ny sammenhæng, og kan det medføre, at der bør foretages handlinger i den anledning?
- c) Er der sket en udvikling i den mellemliggende tid, som betyder, at der skal indhentes nye udtalelser fra den eller de berørte personer?
- d) Bør den/de underrettes om genudsendelsen?

Udlevering af materiale

Lyd- eller billedkopier af allerede udsendt materiale kan mod betaling udleveres til privat brug. KNR's Arkiv administrerer denne udlevering og tager samtidig hensyn til eventuelle spørgsmål omkring rettigheder. Det er samtidig en forudsætning, at kopierne overholder reglerne om anonymitet og privatlivets fred.

KNR udleverer derimod ikke materiale, som ikke har været sendt. Henvendelser fra det offentlige (politi eller anklagemyndighed) med anmodning om udlevering skal videregives til KNRs direktør.

Berigtigelse

KNR retter faktuelle fejl.

Hvis KNR har bragt urigtige oplysninger til skade for privatpersoner, firmaer eller institutioner, skal fejl berigtiges hurtigst muligt i samme medie, hvor de forkerte oplysninger er blevet bragt. Berigtigelsen skal godkendes af nærmeste chef.

Fairness-princippet

Kritik og angreb bør ikke stå uimodsagt. Svar må derfor som udgangspunkt bringes i sammenhæng og på samme måde.

Oplysninger, der kan være skadelige, krænkende eller virke stødende for nogen, skal efterprøves, inden de bringes, først og fremmest ved forelæggelse for den pågældende.

Fiktiv identitet

En medarbejders brug af fiktiv identitet i forbindelse med programvirksomhed sker efter samme retningslinjer, som ved brug af skjult kamera/mikrofon. Ligeledes må der ikke anvendes falsk dokument for at vildlede i sager med retlig betydning.

Habilitet

KNR-medarbejdere må altid overveje, om der er eller kan være habilitetsproblemer i forbindelse med en enkelt sag eller for visse områder. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis en medarbejder har en væsentlig personlig, økonomisk eller politisk interesse i et emne eller en virksomhed, der angår det emne som behandles.

Spørgsmål om interessekonflikter skal afklares med den nærmeste chef.

Kilder

Det er fundamentalt, at KNR beskytter sine kilder.

Hvad angår ikke udsendt materiale har KNRs medarbejdere ikke pligt til at afgive vidneforklaring om:

- a) hvem der er kilde til en oplysning, eller hvem der har optaget et fotografi eller frembragt en anden billedlig fremstilling.
- b) Identiteten af medvirkende, som har fået tilsagn om at medvirke uden at kunne identificeres.

Undtagelsen er dog, at retten for både udsendt og ikke-udsendt materiale kan pålægge medarbejderen pligt til at vidne, hvis sagen vedrører en lovovertrædelse, der kan medføre straf i form af anstaltsanbringelse i 4 år eller derover. Det er strafferammen, der er afgørende, ikke det sandsynlige udfald af en strafudmåling.

Før den undtagelse kan bringes i anvendelse, må det antages, at vidneførelsen har afgørende betydning for en sags opklaring. Hensynet til opklaringen skal klart overstige behovet for at kunne beskytte kilderne.

KNR skal som hovedregel udvise kritik overfor kilder. Det gælder især, når en udtalelse kan være farvet af personlig interesse eller have til hensigt at volde skade.

KNR honorerer ikke kilder. KNR kan dog i særlige tilfælde og for en begrænset periode ansætte personer, der ligger inde med specialviden til brug for produktionen. KNRs uafhængighed og en persons habilitet må dog ikke kunne drages i tvivl ved en sådan ansættelse.

Privatlivets fred

KNR må ikke uberettiget krænke privatlivets fred. "Uberettiget" betyder i denne forbindelse generelt, at der ikke er givet samtykke og, at der ikke er tale om tilfælde, hvor hensynet til offentliggørelse af informationer af væsentlig interesse for offentligheden overskygger hensynet til den enkelte. Tvivlstilfælde skal altid forelægges nærmeste chef.

KNR's medarbejdere skal ligeledes behandle rygter om enkeltpersoner yderst forsigtigt. Kun hvis rygten tilsyneladende er almindeligt udbredt, kan man i redaktionen overveje at behandle det ved som det første instans at henvende sig til den person, rygten drejer sig om, for at få be- eller afkræftet rygten. Som anden instans kan man undersøge rygtets troværdighed hos offentlige instanser.

Tvivlstilfælde skal altid forelægges nærmeste chef.

KNR's medarbejdere skal respektere brevhemmeligheden og ikke uberettiget gøre sig bekendt med indholdet af breve eller anden lukket meddelelse eller optegnelse. Der må heller ikke ske uberettiget optagelse eller aflytning af udtalelser fremsat i enrum, eller telefonsamtaler, hvor en medarbejder ikke deltager.

KNR's medarbejdere videregiver ikke uberettiget meddelelser eller billeder, der vedrører en andens private forhold eller i øvrigt billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget offentligheden, selvom optagelserne er sket på et frit tilgængeligt område.

Meddelelser, der kan krænke privatlivets fred undgås, medmindre klar almen interesse kræver en offentlig omtale.

Optagelser og offentliggørelse af billedoptagelser, der viser død, sygdom og ulykker, må først ske efter nøje overvejelser af, om offentligheden er berettiget og under størst muligt hensyn til de implicerede – herunder vidner, pårørende og ofre for forbrydelser. Det samme gælder bryllupper, seksuelle forbindelser, parforhold mv.

Selv mord

KNR omtaler ikke selvmord eller selvmordsforsøg, med mindre dækningen indgår i et relevant koncept som f.eks. en dokumentarudsendelse om emnet eller en nyhedsdækning af en konkret sag der af særlige grunde taler for en omtale.

Privat område

KNRs medarbejdere skaffer sig ikke uberettiget adgang til et ikke frit tilgængeligt område og skal på opfordring forlade et fremmed sted.

Optagelser af billeder/lyd på områder eller i bygninger, hvor offentligheden normalt ikke har adgang bør først ske efter tilladelse fra ejeren eller den ansvarlige på stedet. Dette gælder både private områder og halvoffentlige steder som f.eks. skolegårde eller sportsklubber.

Redigering

For at sikre den uafhængige ytringsfrihed ligger redigeringsretten hos KNR. Det indebærer:

a) At KNR ikke – hverken forudgående eller efterfølgende – imødekommer krav fra medvirkende om, at et interview skal sendes uredigeret. Sker det, må det nøje overvejes, om betingelserne for interviewet skal offentliggøres.

b) At KNR generelt ikke imødekommer krav fra medvirkende om, at godkende det redigerede interview eller det samlede produkt inden udsendelse.

Rekonstruktion

Mangler en historie tilstrækkelig billeddækning, kan det være nødvendigt at rekonstruere et forløb. Når KNR rekonstruerer, sker det efter følgende retningslinjer:

a) Det anføres som hovedregel fra start til slut på skærmen, at der er tale om en rekonstruktion. I radioen skal det fremgå helt tydeligt, at der her ikke er tale om autentisk materiale.

b) En rekonstruktion skal følge det faktiske hændelsesforløb. Hvis der er tale om gætterier og hypoteser, skal det fremgå helt tydeligt.

Retsreportage

Omtale af forbrydelser fordrer stor omhu med formuleringer. Det er vigtigt, at KNR overlader til domstolene at dømme de skyldige, så vi ikke på forhånd dømmer i medierne.

KNRs medarbejdere skal her være opmærksomme på ikke at offentliggøre meddelelser, der kan lægge hindringer i vejen for en sags opklaring.

KNR skal være opmærksom på, at politiet og anklagemyndigheden i enhver straffesag har status på linie med forsvareren.

Har en straffesag været omtalt, skal KNR tilstræbe at bringe et referat fra sagens slutning. Det gælder såvel, når der sker tiltalefrafald, som når der sker frifindelse eller domfældelse.

Identifikation

Personer som er sigtet eller tiltalt for alvorlige forbrydelser kan navngives, hvis nyhedsværdien og offentlighedens interesse taler for det.

Personer som er mistænkt, men ikke sigtet, kan som hovedregel ikke omtales ved navn. I sager, hvor personer med fremtrædende offentlige hverv er mistænkt for forbrydelser og lovbrud, vil det ofte være rimeligt at bringe nævnet frem – særligt hvis lovbruddet har forbindelse til den pågældendes hverv.

Når en dom er afsagt, kan navnet omtales og den dømte vises, hvis nyhedsværdien og offentlighedens interesse i sagen taler herfor.

Ved omtale af retssager har KNR pligt til at undersøge, hvorvidt der er nedlagt navneforbud.

Generelt skal den dømtes etniske herkomst, bopæl eller religion ikke nævnes, medmindre det har særlig relevans.